

FACTSHEET

Pedoseksualiteit

Laatste update: november 2018

Definitie pedoseksualiteit

Onder pedoseksueel gedrag wordt het verrichten van seksuele handelingen met een minderjarige verstaan.¹ Hierbij wordt meestal uitgegaan van minderjarigen onder de leeftijd van 16 jaar. Onder pedoseksueel gedrag valt ook het kijken naar afbeeldingen van seksueel kindermisbruik. Dit betreffen afbeeldingen van personen die de kennelijke leeftijd van 18 jaar nog niet hebben bereikt.

Verschil met pedofilie

Iemand met een pedofiele voorkeur is een volwassen persoon met seksuele gevoelens voor minderjarigen die nog geen secundaire geslachtskenmerken vertonen, zoals verlaging van de stem, haargroei of borstontwikkeling.² Hierbij wordt uitgegaan van minderjarigen onder de leeftijd van 13 jaar. Waar pedofilie dus draait om seksuele gevoelens voor minderjarigen, draait pedoseksualiteit om het verrichten van seksuele handelingen met minderjarigen. Het ervaren van seksuele gevoelens voor minderjarigen is niet strafbaar, het verrichten van (pedo)seksuele handelingen uiteraard wel.

Zijn pedoseksuelen pedofiel?

Uit onderzoek is gebleken dat tussen de 25% en 50% van de mensen die kindermisbruik plegen, pedofiele gevoelens heeft.³ Niet ieder pedoseksueel gedrag vindt daarmee plaats omwille van seksuele gevoelens voor minderjarigen. Gevoelens en gedrag hoeven dus niet samen te vallen. De strafbare seksuele handelingen met minderjarigen kunnen ook plaatsvinden wanneer men zich niet seksueel aangetrokken voelt tot minderjarigen (bijv. omwille van een seksverslaving). Andere motieven, zoals emotionele eenzaamheid of machtsmisbruik, kunnen hier ook een rol bij spelen. Op de gerechtelijke gevolgen van iemands handelen, heeft dit geen invloed, op de eventuele therapeutische benadering echter wel.

¹ Smid, W.J. (2014). Sex Offender Risk Assessment in the Netherlands. Towards a Risk Need Responsivity Oriented Approach (diss. Amsterdam UvA), Utrecht: Van der Hoeven Kliniek.

² Seto, M.C. (2016). The puzzle of male chronophilias. Archives of Sexual Behaviour. Advance online publication. doi: 10.1007/s10508-016-0799-y

³ Gerard A. Schaefer et al, (2010). "Potential and Dunkelfeld offenders: Two neglected target groups for prevention of child sexual abuse", International Journal of Law and Psychiatry volume 33, Issue 3, juli – augustus 2010, p. 154-163.

Oorzaak pedoseksualiteit

Aan pedoseksualiteit kunnen biologische, psychologische en sociologische factoren ten grondslag liggen. De oorzaak verschilt van persoon tot persoon en is niet altijd even duidelijk. Verschillende wetenschappelijke theorieën trachten de verklaren hoe iemand komt tot het plegen van seksueel kindermisbruik. Deze theorieën⁴ geven allen een eigen visie op de delictroutes, waar een combinatie van in ieder geval motivatie, bereidheid en gelegenheid vaak centraal staan.

Strafbaarheid

Het hebben van seksuele gevoelens voor minderjarigen is in Nederland niet strafbaar op grond van het Wetboek van Strafrecht. Strafbaarheid volgt pas wanneer seksueel grensoverschrijdend gedrag met minderjarigen wordt vertoond. Hiervan is onder andere sprake wanneer kinderporno⁵ wordt bekeken, vervaardigd of verspreid, en/of wanneer tot seksueel kindermisbruik over wordt gegaan. Verder zijn seksuele handelingen, zoals aanranding, ontucht en schennis van de eerbaarheid, met iemand die nog geen 16 jaar oud is, altijd strafbaar. Zelfs wanneer de jongere ermee instemt en wanneer er geen dwang is gebruikt. Boven de 16 jaar kan een jongere in bepaalde gevallen instemmen met seksuele handelingen wanneer de minderjarige geen familie of inwonende is. Het seksueel gedrag moet dan wel met toestemming zijn, vrijwillig, gelijkwaardig, met zelfrespect, in de juiste ontwikkelingsfase en in een juiste context plaatsvinden.

Kan een minderjarige zelf beslissen

In Nederland is de minimumleeftijd voor het instemmen tot het verrichten of ondergaan van seksuele handelingen 16 jaar. De seksuele meerderjarigheid vanaf 16 jaar is evenwel niet absoluut. De toestemming kan ook bij iemand die ouder is dan 16 jaar in twijfel worden getrokken, zeker wanneer het gaat over seksualiteit tussen een meerderjarige en een minderjarige en er sprake is van een gezagsrelatie, een machtsrelatie of autoriteit.

⁴ Finkelhor's Prediction theory (1984), Marshall & Barbaree's Integrated Theory (1990), Hall & Hirschman's Quadripartite Theory of Child Molestation (1992), en Ward & Siegert's Pathway Model of CSA (2002)

⁵ Zie de factsheet Wetgeving kinderporno en seksueel kindermisbruik op onze website voor meer informatie.

Prevalentie

Ongeveer 20 procent van volwassenen mannen geven in onderzoek aan in enige mate seksuele interesse te hebben in kinderen.⁶ Het percentage mannen dat echter overgaat tot seksueel contact met minderjarigen, wordt ingeschat op minder dan 5%. Het aantal geregistreerde zaken van seksueel kindermisbruik in Nederland lijkt wel af te nemen. Waar dit in 2015 in Nederland 12.699 zaken waren, nam dit af tot 9.088 zaken in 2010.⁷ Het aantal downloaders van afbeeldingen van seksueel kindermisbruik is in de afgelopen jaren daarentegen flink gestegen. Naar schatting kijken er in Nederland op dit moment rond de 30.000 mensen afbeeldingen van seksueel kindermisbruik.

Recidive

De kans op recidive is het grootst onder pedoseksuele mannen met een voorkeur voor jongens in de vroege puberteit. Ongeveer 77% van deze groep recidiveert. Recidive komt het minst voor onder incestplegers; ongeveer 6% van deze groep werd opnieuw veroordeeld voor een seksueel delict. Gemiddeld gezien recidiveert tussen de 10 en 20% van de pedoseksuelen binnen vijf jaar.⁸ Voor kinderporno downloaders wordt het recidivepercentage geschat op 3% op een termijn van zes jaar.⁹

Behandeling

Behandeling voor mensen die (pedo)seksuele handelingen verrichten of hebben verricht, kunnen plaatsvinden in een vrijwillig en gedwongen kader. In Nederland krijgt minder dan de helft van de veroordeelde plegers van zedendelicten een behandeling opgelegd, ongeveer 5 procent wordt ter beschikking gesteld (TBS).¹⁰ Behandeling richt zich op het voorkomen van nieuw delictgedrag. Doorgaans worden therapieën aangeboden afkomstig vanuit de Cognitieve Gedrags Therapie (CGT). Deze behandelingen richten zich naast het strafbare seksuele gedrag, ook op andere thema's, zoals impulscontrole en gezonde relaties. Daarnaast wordt in Nederland verplicht, danwel vrijwillig, medicatie verstrekt aan

⁶ Seto M. C. (2008) Pedophilia and sexual offending against children: Theory, assessment, and intervention. Washington, DC: American Psychological Association.

⁷ Smid, W.J. (2014). Sex Offender Risk Assessment in the Netherlands. Towards a Risk Need Responsivity Oriented Approach (diss. Amsterdam UvA), Utrecht: Van der Hoeven Kliniek.

⁸ E. Leeuw, R.V. Bijl, A. Daalder, "Pedoseksuele Delinquentie", WODC rapport 220, Boom Juridische Uitgevers, Meppel, 2004, p. 67.

⁹ Seto, M. C., Hanson, R. K., & Babchishin, K. M. (2011). Contact sexual offending by men with online sexual offences. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 23, 124–145. doi: 10.1177/1079063210369013

¹⁰ Smid, W.J. (2014). Sex Offender Risk Assessment in the Netherlands. Towards a Risk Need Responsivity Oriented Approach (diss. Amsterdam UvA), Utrecht: Van der Hoeven Kliniek.

mensen die zijn veroordeeld voor strafbare seksuele handelingen met minderjarigen, zoals libido remmende middelen.

Stop it Now!

Internationaal is in diverse landen het concept van Stop it Now!¹¹ overgenomen. Het Meldpunt Kinderporno heeft in samenwerking met De Waag, Stop it Now! in 2012 naar Nederland gehaald. Ons doel is seksueel kindermisbruik voorkomen door hulp te bieden aan mensen die dreigen een grens over te gaan of dat al zijn gegaan.¹² Stop it Now! biedt anoniem, vertrouwelijk en gratis telefonische hulp aan mensen die kinderporno hebben bekeken, of hiertoe neigen, of seksuele gevoelens hebben voor minderjarigen. Daarnaast biedt Stop it Now! hulp aan mensen die neigen tot of al seksueel kindermisbruik plegen. Tot slot wordt ook hulp geboden aan naasten van bovenstaande en professionals. De medewerkers aan de telefoonlijn zijn hulpverleners met expertise in het bespreken van seksualiteit en getraind in telefonische hulpverlening. We geven advies, informatie en voorlichting over seksuele gevoelens voor minderjarigen en hoe met deze gevoelens om te gaan of het stoppen met het bekijken van kinderporno. Ook helpt Stop it Now! bij het vinden van gepaste hulpverlening.

¹¹ <http://www.stopitnow.org/>.

¹² <https://www.stopitnow.nl/>.